

על פעולה הפכית, כידוע שיש משמעויות הפוכות באותו השורש. העירני על כך הרי"ד ויזר שליט"א.
 וכעת אפשר להבין שאמוראי בבל – לפי ההוה-אמינא ולא לפי המסקנא – בדקו המלים שחט
 וחבב שמובנן הריגה, אם על פי שתי אותיות שלהן אפשר להכיר לאיזו קבוצת מלים הן שייכות
 כדי לקבוע צורת ההריגה ומקומה, ומצאו: ממקום ששח ושוחח, או ממקום שזב וזבחים או
 ממקום שמוציא קול וסחים שיחה, והבינו כך את דברי רבי ישמעאל, עד שעזבו ההוה-אמינא
 ובאו למסקנא שלא בדרך זו למדו אלא שהלכה למשה מסיני היא.
 ואם קצת ירווח בהערות אלו, אשמח, ואף אם לא, מותר לי לנסות להסביר את דרשות חז"ל
 באופן זה, ושמא ילמדו מדרך פירושו להבין דבריהם אף במקומות אחרים' (מתוך 'עלה' יונה' להר"י
 מרצבך זצ"ל, עמ' קו ואילך – פורסם ב'המעין' תמוז תש"מ).

דף כח

'מיתיבי, שחט את הושט... ואילו שחיטה בגרירת לא קתני?!' – כלומר, היה לו לומר: שחט אחד
 מהסימנים ואחר כך נשמת השני וכו' – מכך שלא שנה כן, משמע שנקט וושט דוקא. (תורת חיים. וע' ע'
 בתדושי הר"ן).

'תא שמע, שחט חצי גרירת ושהה כדי שחיטה אחרת, וגמר – שחיטתו כשרה. מאי לאו בעוף ומאי
 גמרה – גמרה לגרירת' – הגרירת היינו הקנה – והרי מועילה שחיטת הקנה, וקשה על רב אדא.
 (פשוט)

(ע"ב) 'רבי יהודה אומר: עד שישחוט את הוורדין' – בצואר העוף (כמו בצואר האדם), ישנם ארבעה
 כלי דם גדולים; שנים מהם פנימיים, הסמוכים לסימנים, אחד מכאן ואחד מכאן, שהדם מקלח
 בהם בחזקה מן הלב אל הראש, (והם הנקראים כיום 'עורקים'). ועוד שנים חיצוניים, הסמוכים לעור,
 שבהם הדם חוזר אל הלב, ואותם כלי דם, מלאים בדם גם לאחר השחיטה, כיון שהדם זורם בהם
 באיטיות.

מדברי הרמב"ם (בפירוש המשנה, שכתב שהם 'גידים דופקים' – כלומר בהם מורגש דופק הלב) משמע
 שה'ורדין' שדיבר ר' יהודה, הם אותם ה'עורקים', בהם הדם מקלח ויוצא בחזקה בשעת חיתוכם, (וכן
 משמע קצת מדברי רש"י במשנה. וכן נראה מבואר לכאורה ממה שאמרו בגמרא שהורידים סמוכים לוושט יותר מלקנה –
 ואילו היתה הכוונה לחיצוניים, כמדומה שאינם סמוכים יותר לוושט).

ואולם יש שפרשו שהכוונה לאותם ורידים חיצוניים, שבהם חוזר הדם אל הלב. (ע' במובא בפתחי תשובה
 כב, א ובדרכי תשובה סה, ו). ויש אומרים שהכוונה על הכל, וצריך לחתוך את כל ארבעת כלי הדם. ואולם
 בתוספתא מפורש בדברי ר' יהודה 'שני ורידין'. (עפ"י שיחת חולין, עמ' עד. ע"ש פירוט הדעות השונות).

'אמר רב חסדא: לא אמר רבי יהודה אלא בעוף, הואיל וצולוהו כולו כאחד, אבל בהמה כיון דמנתחה
 אבר אבר – לא צריך' – ואם בא לצלות הבהמה כולה כאחת, כעין פסחים – כתבו הראשונים (רמב"ן,
 רשב"א ועוד), נוהג בה מנהג העוף, כלומר ישחוט את הוורדין, והרי היא כשרה לצלי.
 מאידך, השוחט עוף ובדעתו לצלותו חתיכות חתיכות, אעפ"כ צריך לשחוט הוורדין, כיון שדרכו
 לצלותו כאחד, חוששים שמא יימלך ויצלנו לא חיתוך. (רשב"א)

(ונחלקו הראשונים אם בדוקא נקטו צליה, אבל לענין ביטול, אין מועילה שחיטת הורדין למלוח ולבשל העוף כולו כאחד, שאין בכח המלוח להפליט הדם ככח האש. או שמא אין לחלק בין ביטול לצליה. ע' רמב"ן ור"ן ועוד).

עיונים

'תניא, רבי אומר: זובחת... כאשר צויתך – מלמד שנצטוו משה על הושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה' – 'למד שנתפרשה לו מצות שחיטה על פה, דהיכן צוהו בכתב'. רש"י. ה"ט"ז (י"ד א,א) הקשה ממה שאמרו בסנהדרין (נו), שבת וכיבוד אב ואם נצטוו במרה, דכתיב כאשר צוך ה' אלקיך. וקשה, מדוע בשחיטה מפרשים כאשר צויתך – בעל פה, ואילו בשבת וכיבוד אב ואם מפרשים כאשר צוך – במרה?

ולענ"ד יש ליישב, שבשחיטה בודאי היה הציווי בעל-פה, שהרי לא נכתב בשום מקום כיצד לשחוט, וממילא אין ראייה שציוה במרה, אבל שבת וכיבוד אב ואם דיניהם כתובים בפירוש, ואין ציווי בעל-פה יותר ממה שנכתב, ועל כרחק לפרש כאשר צוך במרה. ושם במרה בודאי היה בעל-פה. (מהגר"ד זלמן נחמיה גולדברג שליט"א)

(ע"ב) 'אתמר, רב אמר: מחצה על מחצה כרוב... הכי אמר ליה רחמנא למשה: לא תשייר רובא' – 'הא שנצטוו משה לשחוט רוב, היינו מחצה על מחצה, דכיון דלא אישתייר רובא, רוב שחוט קרי ליה' (רש"י).

ולכאורה אינו מובן למה נאמר כן, הלא מסתבר יותר שאמר לו בלשון חיוב, שישחוט, ולא בלשון שלילה – שלא ישייר רוב שאינו שחוט?

ונראה בטעם הדבר, שענין שחיטה הוא נטילת חיות הבהמה ע"י השחיטה, וכל שלא נשתייר בבהמה רוב סימן, חסר לה הסימן ואינה יכולה לחיות, וממילא נעשית שחיטה כשרה, שהרי נטל חיותה. ולבסוף, שהוכיחו שחצי קנה פגום אינו טרפה, בהכרח שאין חצי קנה נחשב כשחיטה. וכן במחלוקת על מחצה פרוץ ומחצה עומד, האם נחשב כעומד או כפרוץ – חולקים, האם גדר רשות היחיד הוא על דרך השלילה, שאין המקום פרוץ, או גדר רה"י הוא מקום מגודר. ונפקא מינה – מחצה על מחצה, שאינו פרוץ ברוב ואינו גדור ברוב.

ולפי זה קשה במה שכתב הר"ן בסוכה (י: בדפי הר"ן) בשם רבנו תם, שסכך-כשר המכסה את מחצית הסוכה, כשר למאן דאמר פרוץ כעומד כשר – והלא בסכך אין סברה לומר שהלכה שרוב אויר פסול, יותר מסתבר שההלכה נאמרה לכסות בסכך כשר, ואין לדמותו למחיצה שגדרה לעכב הנכנסים, ולכן יש לדון אם נשאר רוב פרוץ, אבל בסכך מה סברה יש לילך אחר רוב אויר?

ונראה לבאר לפי מה שכתב רש"י (ריש סוכה), זו לשונו: 'שחמתה מרובה מצלתה – המועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו, ועל שם הסכך קרויה סוכה'. ונראה מרש"י שסכך כלשהו נחשב סוכה, שאין שיעור לסכך, ומה שחמתה מרובה פוסל – הטעם הוא שאז הסכך, דהיינו הצל, בטל ברוב חמה, וכאילו אין סכך כלל – ולכן מובן שמחצה צל ומחצה חמה, שאין שם רוב חמה לבטל את הצל, הסוכה כשרה. (מהגר"ד גולדברג שליט"א).

א. עוד בסברות אלו ע' ברשימות שעורי הגר"ד הלוי סולוביציק – סוכה טו; קובץ ענינים להלן כט: וכן דנו האם דין רוב סימנים נובע מהכלל 'רובו ככולו', והרי כאילו נשחט הסימן כולו, או הלכה היא ששחיטת רוב מספקת

– ע' בית הלוי ח"ב יא; דבר אברהם ח"א ב; חלקת יואב יו"ד ה; אמרי משה ב; קובץ ענינים להלן לב; רשימות שיעורי הגרי"ד – סוכה שם, ובהערה.

ב. הראשונים (עתוס' כט. ותורא"ש, וע"ע רשב"א) פרשו את השוואת הגמרא משחיטה לשבירת כלי חרס, שתלוי הדבר בחשיבות, ולרב שמחצה נחשב כרוב, גם חצי כלי יש לו חשיבות כרוב ולכן אינו נטהר.

יש שהעיר לפי"ז לסברת רב כהנא שחצי אינו חשוב כרוב, מדוע נטהר הכלי בנתיצת חציו, והלא אין זו נתיצה חשובה, וכמו שחיתת חצי (ע' באגרות משה או"ח ח"ב פט).

וי"ל לפי הנ"ל, שלרב כהנא גדר השחיטה כמעשה חיובי, ולכן צריך רוב, אבל נתיצת הכלי אינה אלא ביטול חשיבות הכלי, ולא מעשה-טהרה. אמנם כבר דנו בדבר האחרונים, בגדר טהרת כלי חרס בשבירה, אם הוא ביטול שם הכלי או כמעשה-מטהר (ע' מאירי סוטה כט. קוב"ש פסחים קנד (בדף לג:) ובהערות המהדיר לרשב"א בהוצ' מוסה"ק). אך גם למש"כ האחרונים להוכיח שהוא מעשה המטהר, י"ל שפעולת טהרתו בכך שהוא מבטל שם כלי, וזהו שם המעשה – ביטול הכלי, משא"כ שחיטה י"ל שהיא מעשה המכשיר באופן חיובי, לא נטילת חיות בעלמא).

דף כט

הערות ובאורים בפשט

'שאני לענין טרפה דבעינן רוב הנראה לעינים' – רוב הראשונים מפרשים שאין הכוונה לרוב בהפרש גדול, שניכר לעין ללא מדידה, אלא הכוונה להוציא מסוג 'רוב' הנראה ללב שדברנו בו עד עתה, שמחצה על מחצה רואים אנו אותו כרוב, כאן צריך רוב הנראה לעינים. וכן לענין שחיטה, שלמסקנא הרי היא דומה לרוב של טריפה – די ברוב של 'חוט השערה' להכשיר. (רמב"ם, רשב"א, ר"ן. וכן פסק בשו"ע יו"ד כא, א).

ואולם יש שדייקו מלשון רש"י כאן, וכן מדברי המדרכי ועוד, שלשחיטה צריך דוקא רוב עם הפרש גדול, הניכר לעין ללא מדידה מקרוב. (כן דייקו בפרי חדש ובט"ז ביו"ד שם. וע"ע בהגהות מים חיים שבסוף המסכת, לבעל הפר"ח). וכתב הט"ז שלכתחילה יש להחמיר לחוש לשיטה זו, במקום שאין הפסד בדבר. וע"ע במובא להלן קכג:).

'הי בחולין והי בקדשים' – נפקא מינה, שאם הרישא בקדשים – הרי שלא מצריך ר' יהודה שחיטת ורידין אלא בקדשים, שלדם הוא צריך, אבל בחולין – אין צריך. וכן לענין הדין המובא בסיפא, שהשוחט שני ראשים כאחת שחיטתו כשרה בדיעבד – אם מדובר על קדשים, הרי שבחולין אפשר אף לכתחילה. (עפ"י רמב"ן (עע"ש), רשב"א, תורא"ש. וע"ע מהר"ם).

(ע"ב) 'הכל מודים היכא דשחט סימן אחד עובד כוכבים וסימן אחד ישראל שהיא פסולה – שהרי נעשה בה מעשה טרפה ביד עובד כוכבים' – לאו דוקא 'סימן אחד', אלא אפילו שחט הגוי מיעוט סימן (הוושט) – נעשתה טריפה. אלא נקט 'סימן אחד' משום הדינים האחרים, וכדלהלן. (רש"ש; דובב מישרים ח"ג עו, ג).

עוד העירו האחרונים על לשון הרמב"ם, שכשגוי התחיל לשחוט פסול משום שישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, והלא בגמרא מבואר שאין צורך בטעם זה – וכתבו דרכים שונות בישוב דבריו – ע' להם משנה ואור שמח הל' שחיטה ד, יג; אחיעזר ח"ג סז, ה; אגרות משה ז, ז).

ב. חיה ובהמה נבראו מן האדמה. דגים – מן המים. עופות – מן הרקק. ויש דעה (ריב"ז / ר"ג ערש"י ותוס' – עפ"י לשון אחת): מן המים.

דף כח

נא. א. האם יש שחיטה לעוף מן התורה או מדרבנן? ומאי נפקא מינה?

ב. מניין שחיה טעונה שחיטה?

ג. שחיטת סימן אחד בעוף שאמרו – באיזה סימן? ומה הדין במליקת העוף במוקדשין?

ד. האם שחיטה באמצע שחיטת הגרגרת פוסלת את שחיטת העוף?

ה. עוף חי שיש קרע בצווארו ומלוכלך בדם – האם אפשר לשוחטו ולהתירו באכילה?

ו. האם צריך לשחוט או לנקב את הורידין שבצוואר בשעת שחיטה, בעוף ובהמה?

א. ר' יצחק בן פינחס אמר: אין שחיטה לעוף מן התורה. (ושפך את דמו – בשפיכה בעלמא. ועכ"פ צריך חיתוך סימנים בצורה כלשהי. עפ"י ראשונים). ותלו הדבר במחלוקת התנאים; שכן היא דעת ר"א הקפרי, אבל לרבי (ובר קפרא) – יש שחיטה לעוף מה"ת, (שכן נצטוו מרע"ה בעל-פה. או אפשר שנלמד מן ההקש לבהמה. וכן קיימא לן להלכה, שיש שחיטה לעוף מן התורה. ערמב"ם ריש הלכות שחיטה). הנפקות המבוארות בסוגיא:

1. האם הנוחר (= מחתך הסימנים לארכם), או המעקר (ויש חולקים. ע' שו"ת הרשב"א ח"ג ססג) את העוף, חייב לכסות את דמו או פטור.

2. המולק עוף בסכין (וחתך מפרקת בלא רוב בשר. רש"י) – האם הוא מטמא טומאת נבילות אם לאו. (וזה דוקא לדעת ר' מאיר שמליקת עוף במוקדשין מטהרת מידי נבילה, אבל לר' יוסי, לעולם אין מוציאה מידי נבילה אלא שחיטה בלבד. ולשיטתו, גם אם ננקוט אין שחיטה לעוף מה"ת, מטמא טומאת נבילות. עפ"י תוס'. וע"ע במפרשים; בית הלוי ח"א ב,ג).

פשוט, שגם לדעת האומר אין שחיטה לעוף מה"ת, הטריפה אסורה בעופות. לא הותר אלא נחירה. רש"י; תשב"ץ ח"ב קי. ומפורש כן בגמרא להלן פה:).

ב. חיה טעונה שחיטה, (אע"פ שכתוב כי יצוד ציד חיה או עוף ושפך את דמו – משמע לכאורה שפיכה בעלמא) – שכן הוקשה לפסוליה המוקדשין; אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל – הרי זה בא ללמד ונמצא למד.

ג. סימן אחד בעוף שאמרו – אמר רב נחמן: או וושט או קנה. רב אדא בר אבהו אמר: וושט ('אחד' – המיוחד שבסימנים. וגם לשיטה זו, כאשר שחט הקנה תחילה, הרי זו התחלת שחיטה. עפ"י שערי ישר ב,יט; חזו"א ג,יד). והוכיחו כרב נחמן, הן לענין מליקה הן לענין שחיטה – באחד משני הסימנים די.

ד. שחט חצי גרגרת (= הקנה) ושהה, וגמר שחיטתו – כשרה. (כי חצי גרגרת אינה התחלת שחיטה, שאפילו נקרעה חציה – אין העוף מותר. רש"י. ואין צריך לדקדק אם שחט חצי בדיוק אם לאו, דמה נפשך, אם שחט יותר מחצי, או אם חצי היה נידון כרוב – הרי עלתה לו שחיטה קודם ששהה, ואם לא שחט יותר מחצי, אין כאן טריפה. כדלהלן כט. ובתורא"ש ורשב"א. ואולם שיטת רש"י (ל: ד"ה תיקו) שלפי המסקנא אם שחט יותר מחצי ושהה והמשיך לשחוט – אסור).

ה. עוף שצוארו מלוכלך בדם מחמת קרע, יש לו תקנה ע"י בדיקת הקנה מבחוץ (ע"י קילוף העור) קודם שחיטה, לראות שלא נפסק הקנה ברובו. אחר כך שוחטו, ולאחר השחיטה בודק את הוושט ע"י הפיכתו, לראות שאין בו נקב כלשהו. (וזה אי אפשר אלא ע"י בדיקה בצדו הפנימי, שיש שם קרום לבן, אבל מבחוץ אין הבחנה לנקב).

נחלקו רש"י וריב"א, האם החשש הוא רק לדריסה, אבל לנקיבה יש בדיקה לוושט מבחוץ, או שמא אין חוששים לדריסה אלא לנקב. ונפ"מ שבדרוסה פוסלת אדמומית מועטת, שלא כבנקיבה. ויש מחלקים בין ספק נקב במקום מסוים, שמועיל לו בדיקה, ובין נקב במקום שאינו ידוע. ערשב"א ור"ן. ולפי"ז מדובר כאן כשכל צוארו היה מלוכלך בדם. גליון מהרש"א. וע"ע בית הלוי ח"ב יח.

'ואין אנו בקיאים בבדיקת הוושט, וכל עוף דאתי לקמאי וממסמס קועיה דמא – אני אוסרו'. הג"א להלן מג, מא"ז. 'ובודאי חומרא גדולה היא זו, ואין כן דעת רבינו'. מ"מ – שחיטה ג, כב).

ו. לדעת חכמים, אין צריך לשחוט או לנקב את הורדין בשעת שחיטה. ואילו ר' יהודה הצריך שחיטת הורדין בשעת שחיטה. ואמר רב חסדא: לא אמר ר' יהודה אלא בעוף, הואיל וצולוהו כאחת הלכך צריך להוציא דמו היטב, ולכן בשעת שחיטה דוקא כשהוא חם, יש לנקב הורדין, ולא דוקא כצורת שחיטה. אבל בבהמה – אין צריך.

ר' ירמיה נסתפק בדבר, שמא מצריך ר' יהודה שחיטת ורידין דוקא. ומשמע שלדעתו אפשר שאין הטעם משום הוצאת דם, ואף בבהמה צריך לשחוט הורדין. כ"מ מרש"י. והביאו ברייתא כוותיה דרב חסדא. ואמרו (בברכות ח): שיש להחמיר להלכה כר' יהודה. וכתבו התוס' ועוד ראשונים, שלא הצריך ר"י אלא לכתחילה. ויש הסוברים אף בדיעבד, אם לא שחט את הורדין, אין לאכול את העוף ללא חיתוך אבר אבר. ואם צללו כולו כאחת, נוטל את הורדין ואת סביבתן. ראשונים; י"ד כב, א. ונחלקו ראשונים האם חיתוך הורדין מועיל גם לבשר העוף כשהוא שלם. רשב"א, ר"ן. או רק לצליה. ראב"ד; רבנו אפרים; רבנו חננאל. וע' רמב"ן; שו"ת מהרי"ל (ז).

בימינו שנוהגים להסיר ראש העוף, אין נוהרים לשחוט הורדין (עפ"י חכמת אדם ויב).

דפים כח – כט

נב. א. האם מחצה על מחצה נידון כרוב אם לא – לענין שחיטה ולשאר הלכות?

ב. האם יש חילוק בין שחיטת חולין לשחיטת קדשים, לענין שיעורי השחיטה?

ג. האם אפשר לשני אנשים לשחוט זבח אחד, או איש אחד שני זבחים?

א. לענין שחיטה – מסקנת הסוגיא שמחצה על מחצה אינו כרוב, והשוחט חצי סימן – שחיטתו פסולה מן התורה, אלא צריך שיהא רוב ממש. (ואעפ"י שאינו רוב הניכר למרחוק אלא במדידה וכחוט השערה. עפ"י רמב"ם רשב"א ור"ן, ועוד. ויש מחמירים עד שיהא ניכר ממש. ע' ט"ז וש"פ – י"ד כא, א).

וכן לענין נתיצת תנור לטהרו – אם חלקו לשני חלקים שוים, הרי הוא טמא רק משום שא"א לצמצם ואחד מן החלקים הוא רוב תנור, אבל בלאו הכי – טהור, כיון שאין כאן חשיבות 'רוב'. (ואמנם, גם אילו היינו נוקטים בשחיטה שמחצה על מחצה כרוב, שם היה טהור, שהרי א"א שיהיו שני 'רוב' בכלי אחד).

אבל לענין דחית ציבור לפסח שני – אם היו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים, לדעת רב הרי זה כרוב טמאים, ויעשו הטמאים בטומאה ולא ידחו (איש איש... – איש נדחה ולא ציבור. ואף חצי ציבור אינם בכלל היחידים. וכן פסק הרמב"ם). ולרב כהנא – אינו כרוב, ונרחים לפ"ש כיחידים.

לענין מחיצות אנו פוסקים 'פרוך כעומד – מותר', וכאילו היה הרוב מוקף. ושמה יש לחלק.

עפ"י תוס'. וע"ע רשב"א כאן; תורא"ש עירובין טז: בשם הר"מ מאיר.

לענין פר העלם דבר של ציבור, צידד במנ"ח (קכ) שהמחצה שעשו נחשבים כרוב, וכן המחצה שלא עשו. ואין מביאים לא קרבן וציבור ולא קרבן יחיד ואפשר דהוי ספק. ובשבט הלוי (ח"ה, קונ' המצוות מג) חלק, שהרי למסקנא מחצה אינו כרוב, מלבד בפסח דאיכא קרא. ועוד, הלא אמרו תרי רובא בחד מנא לא אמרינן, והכא נמי – הלכך להלכה מביאים חטאות-יחיד בלבד.

ב. אין חילוק בין שחיטת חולין לקדשים לענין שיעורי השחיטה, אלא לענין שחיטת הורדין, שאפילו לחכמים שאינם מצריכים חיתוך ורידין בשעת שחיטה, מודים הם בקדשים – שהרי כל עצמו לדם הוא צריך. וכמו כן בקדשים מצוה למרק השחיטה. (ואעפ"י שגם בחולין לכתחילה צריך לשחוט כל השנים – כשיש דוחק בדבר, כגון בעבודת יוהכ"פ שהכהן הגדול צריך לשחוט ולקבל הדם – לא היה צריך למרק, אילולא שמצוה למרק בקדשים, לכך ממרק אחר את השחיטה. עפ"י תוס').

ג. בקדשים אין לשחוט שני זבחים כאחד על ידי אדם אחד, אבל בדיעבד – כשר. (והוא הדין כשאין תקנה אלא באופן זה – שוחטים שנים כאחת. ע' אחיעזר ח"ב יג,א. וע"ע בדק הבית ב"ד ש"ב).
וכן אין לשני אנשים לשחוט זבח אחד. (תזבחהו. וגם בזה כשר בדיעבד. תוס' ועוד. והמאירי כתב לפסול).
ומבואר בסוגיא שלא דוקא בבת אחת ממש אלא גם בזה אחר זה. ואמרו שזו היא דעת ר' אלעזר בר"ש, אבל חכמים אומרים: שנים שוחטים זבח אחד. (הרמב"ם פסק כחכמים, וכשר אף לכתחילה. ואולם המאירי פסק כראבר"ש).

דפים כט – ל

נג. א. מהי השאלה אם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא לבסוף? אלו נפקותות מבוארות בסוגיתנו, ולגבי אלו דינים אמרו שאינם תלויים בשאלה זו?

ב. פרה אדומה שארע פסול בהזאתה – האם היא מטמאה בגדים של המתעסקים בה?

א. ריש לקיש משום לוי סבא אמר (וכן סובר רבא בפסחים סג. ובזבחים ל): אינה לשחיטה אלא לבסוף. כלומר, אינה קרויה 'שחיטה' אלא בסוף השחיטה, המתיר. (או סוף שיעור הכשר שחיטה הנצרך, או עד סופה ממש – ע' בהגהות מלא הרועים). ור' יוחנן אמר: ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף – שהכל קרוי 'שחיטה'. (הרמב"ם פסק כר' יוחנן. ובה"ג פסק שאינה לשחיטה אלא לבסוף, שכן אמר ר"ל בשם לוי, וכן סובר רבא דהוא בתרא).

הנפקותות המבוארות בסוגיא:

א. שחט קדשים, מיעוט סימנים חוץ לעזרה וגמר השחיטה בפנים – לריש לקיש פטור משום 'שחוט חוץ', שהרי לא שחט בחוץ. ולר' יוחנן – חייב. (שחט סימן שלם בחוץ – רבא אמר שגם זה תלוי באותה מחלוקת, ורבה בר שימי בשם רב יוסף אמר שחייב לכו"ע, שהרי עשה מעשה חטאת-העוף בחוץ. וכתבו התוס' שאין חילוק בזה בין עוף לבהמה, אבל מרש"י משמע שבבהמה אינו חייב אף לרב יוסף למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף. והמהרש"א להלן מ: צדד שגם לרש"י אין חילוק בין עוף לבהמה. אלא שצ"ע בדבריו, דאדרבה י"ל שרש"י שם תלה זאת בשאלת 'ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף' כיון שמדובר בבהמה. ובכך מתישבים שני דקדוקי המהרש"א על רש"י שם).

(נחלקו אחרונים בשחט מיעוט קנה בחוץ, אם חייב משום שחוט חוץ – ע' חו"ד ב; יד אברהם ה,יא).